

התחזוקתי. במקביל על המשרד להגנת הסביבה להגביר את הבקרה והפיקוח עליהן.

מקורות

[1] Department of Environment, Climate Change and Water NSW. 2009. Standards and best practice guidelines for vapor recovery at petrol service stations.

ערכי ייחוס - ערכי הייחוס הם ערכים שגובשו על ידי ועדת מומחים. הוועדה * גיבשה המלצות לערכי ייחוס סביבתיים למזהמי האוויר הנפלטים ממקורות תעשייתיים בארץ, בדגש על מזהמי אוויר שלא נקבע לגביהם תקן איכות אוויר בתקנות. מקובל לקבוע תקן איכות אוויר מחייב למזהמי אוויר נפוצים שיש לגביהם ידע מדעי ברמת הוודאות הנדרשת לקביעת תקן מחייב, ולקבוע ערך מנחה (ערך ייחוס) למזהמי האוויר האחרים. הערכים כוללים ערכים יממתיים ושעתיים המתייחסים לחשיפות קצרות טווח, וערכים שנתיים המתייחסים לחשיפה ארוכת טווח.

אדי הדלק ובהם בנזן. אף על פי שהמערכות החדשות להשבת אדים אמורות לפעול ביעילות הגבוהה מ-85%, נמצא כי בעת שימוש בשתי המערכות היה שיעור ההפחתה בריכוזי הבנזן באוויר (בהשוואה לתחנות שהשלב השני של המערכות אינו מותקן בהן) בתחום שבין 14%-40% בלבד בתחנות הדלק ובסביבתן הקרובה. בהמשך לממצאי סקר זה החל המשרד להגנת הסביבה לערוך בשנת 2010 ביקורת בתחנות דלק בגוש דן. נמצא כי במרבית התחנות שנבדקו לא פעלו מערכות השבת האדים ביעילות המרבית ו/או על פי הדרישות המקצועיות שברשיונות העסק, וכי אדי דלק נפלטו מרכיבי תשתית שונים של מערכת שינוע הדלק בתחנות.

המסקנה העיקרית העולה מן הממצאים היא כי על חברות הדלק ו/או על בעלי תחנות הדלק לשפר את ביצועי המערכות להשבת האדים בתחנות הדלק, הן בהיבט התשתיתי הן בזה

פגיעה בסביבה, לבין סכומים לצורך שיקום הסביבה ותיקון נזקים שנגרמו לה.

בתיקון לתקנות הושם דגש על ההתנהלות הסביבתית של החברה ועל השקעותיה למניעת נזקים סביבתיים, להבדיל מעלויות טיפול במפגעים שכבר נוצרו. כמו כן כולל התיקון הגדרות של 'סיכונים סביבתיים' ושל 'פגיעה בסביבה'. פגיעה בסביבה מוגדרת כהשפעה שלילית על הסביבה לרבות על בריאות בני אדם, ואף כהשפעה על שינויי האקלים.

האם התיקון ישפיע על החברות ויעודד פעילות יזומה להפחתת השפעות סביבתיות שליליות, השקעה בטכנולוגיות המפחיתות פגיעה בסביבה וציות לחקיקה סביבתית? ההנחה היא כי כאשר מידע סביבתי מפורט ומלא יהיה נגיש לציבור המשקיעים, ישפיעו הסיכונים הסביבתיים וכן האופן שבו החברה מטפלת בהם ומנהלת אותם - על מחירי ניירות הערך שלה. עובדה זו תעודד את החברות לציית לחקיקה סביבתית, למנוע השפעות סביבתיות שליליות ולהשקיע בטכנולוגיות המפחיתות פגיעה בסביבה.

במחקרים שנערכו בארה"ב^[2] ובאירופה^[3] נמצא כי בעקבות פרסום מידע סביבתי שלילי נרשמה ירידה במחירי המניות של החברות המדווחות. נוסף על כך, לחובת הדיווח יש השפעה ישירה על החברות המדווחות, המתבטאת בהגברת מודעות החברה לזיהוי סיכונים ותהליכים סביבתיים, לקביעת מטרות, ולהטמעתן בתוך החברה^[4]. ההשפעות האמורות מבוססות על שיקולים כלכליים של החברות. אולם לפרסום המידע עשויה להיות השפעה גם על הרגולטור, בקביעת תקנים מחמירים ובהידוק פעולות הפיקוח והאכיפה על החברות המדווחות^[1].

דיווחים סביבתיים -

הרחבת חובת הדיווח של החברות

מיכל גולדברג

goldberg.michal@gmail.com

במרץ 2011 נכנס לתוקף תיקון לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטוט תשקיף - מבנה וצורה) המטיל על חברות ציבוריות חובת דיווח נרחבת ומפורטת בנושא סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם. התיקון מחייב את החברות לכלול בתשקיפים ובדו"חות התקופתיים המוגשים לרשות לניירות ערך מידע מקיף בנוגע לסיכונים סביבתיים, להשלכות מהותיות של חקיקה סביבתית על התאגיד, להליכים משפטיים ומנהליים הקשורים באיכות הסביבה, לעלויות סביבתיות ועוד. עיקר השינוי לעומת המצב הקיים כיום הוא ריכוז הנושאים הנוגעים לאיכות הסביבה בִּמְקוֹם אחד בדו"ח, וכן הוספת או פירוט חובת דיווח של:

- סיכונים סביבתיים שהתאגיד חשוף להם עקב פגיעה בסביבה;
- אירוע או עניין מהותי הקשור בפעילות התאגיד, ושגרם או שעלול לגרום לפגיעה בסביבה;
- מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים, אופן מימושה, הפיקוח עליה ואמצעים שהתאגיד נוקט בהם להפחתת הסיכונים הסביבתיים;
- עלויות סביבתיות שהתאגיד נשא בהן או עשוי לשאת בהן, תוך הפרדה בין סכומים שהוצאו לצורך מניעה או הפחתה של

מקורות

- [1] גולדברג מ. 2009. שימוש ברשומות מידע סביבתי ככלי מדיניות להפחתת פליטות תעשייתיות: מחקר משווה (עבודת מוסמך). אוניברסיטת תל-אביב.
- [2] Konar S and Cohen MA. 1997. Information as regulation: The effect of community right to know laws on toxic emissions. *Journal of Environmental Economics and Management* 32: 109-124.
- [3] Cañón-de-Francia J, Garcés-Ayerbel C, and Ramírez-Alesón M. 2008. Analysis of the effectiveness of the first European Pollutant Emission Register (EPER). *Ecological Economics* 67: 83-92.
- [4] Krakienien B. 2001. Information as regulation: TRI and performance benchmarking, precursor to a new paradigm? *Georgetown Law Journal* 89: 257.

חובת הדיווח האמורה מצטרפת לשורה של דיווחים סביבתיים מחייבים שחברות נדרשות או יידרשו לעמוד בהם בזמן הקרוב. חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, שנכנס לתוקף בינואר 2011 מחייב מפעלים החייבים בהיתר פליטה לבצע ניטור ודגימה של פליטות ולהעביר את הנתונים לממונה לצורך פרסומם לציבור. תקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשס"ט-2009, נכנסו לתוקף בספטמבר 2010 ומטילות על הרשויות הציבוריות חובה לפרסם באינטרנט מידע על חומרים שנפלטו, שנשפכו, שסולקו או שהושלכו לסביבה, מידע המצוי בידי הרשויות מכוח מתן היתרים ורישיונות עסק. נוסף על כך שוקד המשרד להגנת הסביבה בימים אלה על חקיקה שתחייב חברות בדיווח על פליטות מזהמים לסביבה ובפרסום המידע לציבור, בין היתר על גבי מערכת מידע גאוגרפי (GIS). לסיכום, נראה כי אנו עומדים בפתחה של תקופה חדשה שבה מידע סביבתי יהיה פתוח ונגיש לציבור המשקיעים ולציבור בכלל. לא נותר אלא להמתין ולראות אם פרסום המידע ישפיע גם על הביצועים הסביבתיים של החברות.

בקרה

חברת החשמל היא דוגמה לחברה ציבורית בעלת חובת דיווח נרחבת בנושא סיכונים סביבתיים | צילום: אילן מלסטר, באדיבות המשרד להגנת הסביבה

